

Szakmai önéletrajz

Rácz István

1976-ban végzett a Kertészeti egyetem táj- és kertépítészeti szakán, majd a Természettudományi Múzeum Növénytárában Debreczy Zsolt „dendrológiai dokumentációs munkacsoportja” tagja lett. A hazai, majd sok külföldi botanikus kert és arborétum fás növényei dokumentálásával a Növénytárban nagy léptékű fejlesztés valósult meg, eredményeként (a csoport 40 éves munkássága alatt) létrejött Közép-Európa legjelentősebb (30 ezernél többet számláló) nyitvatermő- és kultúrflóra herbáriuma, melyek a leggazdagabb nyugat-európai gyűjteményekéhez mérhetőek. 1984-ben egyetemi doktori, 1997-ben PhD fokozatot szerzett; 2013 óta címzetes egyetemi tanár.

A munkacsoport 1988-tól amerikai ösztöndíjjal a Harvard Egyetem Arnold Arborétumában folytatta kutatómunkáját, ennek részeként két mexikói terepdokumentáció indította el az a sorozatot, melyben a Debreczy-Biró-Rácz csoport és munkatársaik, önkénteseik számos nagy léptékű dendrológiai expedíciót valósíthattak meg. Ezek lefedték Észak-Amerikát (Mexikóval és Guatemalával), Dél-Amerika mérsékelt övét, Észak-Afrikát (Algéria), Eurázsia teljes területét, benne olyan jelentős állomásokkal, mint Kína (6 hosszabb expedíció), Tajvan, Japán, Vietnam, a Nyugat-Himalája, Nepál, Szikkim, Oroszország, Azerbajdzsán, Kirgizisztán, illetve Új-Zéland és Taszmánia. Debreczy Zsolttal közösen adták ki a *Fenyők a Föld körül* c. munkát (2000), majd 2011-ben ennek jelentősen kibővített és több külföldi díjat elnyert változatát (*Conifers Around the World* I-II); előzőleg és később is sok tucat dendrológiai témájú népszerűsítő, tudományos, ismeretterjesztő cikket írtak. Jelenleg a *Lombos fák a Föld körül* c. több kötetes munkán dolgoznak.

1995-ben történt bejegyzése óta a Nemzetközi Dendrológiai Alapítvány keretében is jelentős dendrológiai dokumentációs, gyűjteményfejlesztő, ismeretterjesztő munkát végeznek (Debreczy Zsolt, másokkal együtt a szervezet alapítója, Rácz István pedig kuratóriumi elnöke és képviselője). 1999-ben az akkori Erdészeti Hivatal támogatásával létrehozták a Budakeszi Herbáriumot és az ahhoz csatlakozó 2,5 hektáros dendrológiai tanösvényt és törzsültetvényt, melyben az évek során mintegy 1500 fa és cserje került telepítésre. Alapítványi keretben, 2001 óta folyamatos a Dendrológiai Atlasz (I-IV) szakrajzoltatási munkája, és minden évben legalább egy jelentősebb külföldi kutatóútra került sor az alapítványi dokumentáció bővítésére és a dendrológiai génmegőrző munka továbbvitelére. 2023-ban az Örökségvédelem (NÖF) és a Magyar Kertörökség Alapítvány összefogásának eredményeként az Alapítvány szakkönyvtára, herbáriuma, kutatási műhelye és kiállítása az iszkaszentgyörgyi kastélyba került; az élő gyűjtemény továbbra is a Budakeszi Erdészet működési területén található.

Rácz István (az említett munkacsoport részeként) számos hazai arborétumi, botanikus kerti fejlesztés, vagy közterületi zöldfelület-fejlesztési projekt alkotó részese (ld. az alapítványi bemutatkozás „gyakorlati dendrológia” részét, www.dendrologia.eu). Ennek kiemelkedő része, hogy a külföldi útjaink során, vagy kapcsolataink eredményeként, a növényegészségügyi szolgálaton keresztül sok tucat olyan fás növény (magja, szaporítóanyaga) kerülhetett az országba, melyek az „első behozatal” körébe tartoznak. Csoportunk ezzel hozzájárul az egyelőre, hazai körökben még kevéssé ismert taxonok botanikus kerti, arborétumi, közterületi honosításához, egyben a klímatűrő fajok megismertetéséhez.

Budapest/Székesfehérvár, 2026. június 18.